

NA OSNOVU ČLANA 64. STATUTA UNIVERZITETA CRNE GORE, VIJEĆE ARHITEKTONSKOG FAKULTETA U PODGORICI
DONOSI

PROTOKOL O ZAVRŠNOM RADU STUDENATA PETOGODIŠNJIH STUTIJA /TEMPUS PROGRAM 5+0/, ARHITEKTONSKOG FAKULTETA U
PODGORICI, UNIVERZITETA CRNE GORE

Član 1 - UVODNE ODREDBE

Ovim *Protokolom* regulišu se pitanja koja se odnose na **PRIJAVU, IZRADU i ODBRANU ZAVRŠNOG RADA** na petogodišnjim studijama Arhitektonskog fakulteta u Podgorici, a koja nijesu u potpunosti regulisana Statutom i Pravilima studiranja na Osnovnim i Postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Član 2 - OSNOVNE INFORMACIJE O ZAVRŠNOM RADU

Završni rad podrazumijeva Završni ispit na petogodišnjim studijama AF i predstavlja provjeru primjene ukupno stečenih znanja u toku studija kroz odobrenu temu.

Završni rad predstavlja obradu kompleksnog zadatka od strane studenata iz jedne ili više tematskih/programskih oblasti koje se izučavaju utvrđenim nastavnim planom i programom Fakulteta.

Završni rad je podrazumijeva izradu interdisciplinarnе kompleksne dokumentacije koju čine:

- teorijsko-istraživački rad
- idejno arhitektonsko - urbanističko rješenje / Idejno urbanističko-arhitektonsko rješenje

Dokumentacija se izrađuje tokom ljetnjeg semestra u tri faze, uz dvije javne prezentacije pred utvrđenom Komisijom za ocjenu rada. Faze izrade završnog rada su:

Faza 1 - Prijava teme završnog rada sa predlogom mentora

Faza 2 - Analitičko-teorijsko istraživanje

Faza 3 - Praktično istraživanje - izrada idejnog rješenja

Član 3 - IZRADA ZAVRŠNOG RADA

Izrada završnog rada odvija se kroz tri faze, koje počinju prvom sedmicom ljetnjeg semestra, odnosno shodno terminima aktuelnog akademskog kalendara i usvojenog rasporeda nastave.

Faza 1 - Prijava teme završnog rada

Student stiče pravo da prijavi temu Završnog rada prilikom upisa završnog semestra.

Student je dužan da u prvoj sedmici semestra predloži dvije programske oblasti i dva mentora Studentskoj službi na prijavnom obrascu *Prijava programskih oblasti istraživanja i mentora za Završni rad (Obrazac 1)*.

Moguće je u prijavnom obrascu konstatovati grupni rad. Grupa može imati najviše dva člana.

Komisija za završni rad, koja utvrđuje konačnu listu kandidata sa dodjeljenim mentorima i saradnicima. Komisija za završni rad sadrži predsjednika i najmanje po jednog člana iz svake programske oblasti. Rješenje o komisiji donosi dekan Fakulteta.

Student započinje rad sa mentorom i saradnikom na pripremi **Prijave teme završnog rada (Obrazac 2)** odmah nakon dodjele mentora i saradnika. Moguće je da student predloži rad u grupi, sa najviše dva člana. Tema, struktura i obim rada mora biti definisana u skladu sa ovom mogućnošću, a za šta je posebno zadužen mentor.

Prijava može sadržati i predlog izrade i odbrane završnog rada u okviru međunarodne saradnje koja se realizuje u okviru zvaničnih aktivnosti fakulteta, Erasmus + programa i sl.

Student dostavlja konačno popunjen **Obrazac 2: Prijava teme završnog rada** Studentskoj službi, po pravilu, u **trećoj sedmici nastave**, a ista se prosleđuje Komisiji za završni rad. Komisija vrši pregled prijave najkasnije u roku od 7 dana od prijema ise. Komisija pregleda sadržaj prijave i konstatuje da li se ista prihvata ili ne. Ukoliko nema korekcija, prosleđuje se Vijeću fakulteta na usvajanje. Vijeće Fakulteta donosi odluku o prihvatanju teme završnog rada i obrazuje **Komisiju za ocjenu završnog rada**. **Komisija za ocjenu završnog rada** sačinjena je od predsjednika, mentora i još najmanje jednog člana iz reda nastavnika, u zavisnosti od strukture rada.

Ukoliko Komisija za Završni rad ne prihvati prijavu, vraća se studentu/studentima na korekciju, koji u saradnji sa mentorom i saradnikom vrši izmjene i korigovanu verziju dostavljaju Komisiji za završni rad na ponovni pregled.

Proces se može ponoviti najviše tri puta u jednoj studijskoj godini.

Jedan primjerak prijave Završnog rada odlaže se u dosije studenta u Studentskoj službi, a po jedan se dostavlja kandidatu i mentoru/ kandidata i mentora može i u elektronskom obliku/

Faza 2 izrade završnog rada se odvija u nastavnom procesu prema utvrđenom rasporedu, uz prisustvo mentora, saradnika i po potrebi članova Komisije za ocjenu Završnog rada.

Faza 2 - Analitičko-teorijsko istraživanje

Ova faza podrazumjeva sledeće aktivnosti i sadržaj:

- Uvod sa osnovnim obrazloženjem teme
- Definisanje predmeta istraživanja sa obrazloženim motivima
- Teorijsko obrazloženje pojmova, oblasti i fenomena ključnih za temu rada
- Obrazloženje metodologije istraživanja
- Istraživanje istorijskog i aktuelnog statusa diskursa ili partikularnog problema
- Zaključci, smjernice i primjena na konkretnom zadatku
- Predlog lokacije za izradu Faze 2, sa osnovnim elementima projektnog zadatka
- Popis literature i korištenih izvora

Faza 2 se završava **Preliminarnom prezentacijom rezultata** u sedmoj nedelji tekućeg semestra.

Prezentacija se realizuje pred Komisijom za ocjenu rada, traje najviše 15 minuta po jednom studentu, i odvija se u vremenu vježbi definisanih za predmet.

Komisija za ocjenu rada vodi diskusiju sa kandidateom i daje usmene komentare na izloženi materijal i daje smjernice za nastavak rada. Mentor formira kratki Izvještaj u kome daje sažetak zaključaka i komentara sa preliminarne prezentacije. Ovaj izvještaj potpisju prisutni članovi Komisije za pregled, i isti postaje dio Završnog izvještaja mentora na kraju semestra (**Obrazac 3**).

O izvještaju se stara mentor.

Organizaciju preliminarne prezentacije sprovodi mentor sa saradnikom na predmetu.

Kontrolu realizacije sprovodi Komisija za završni rad.

Ukoliko student ne realizuje preliminarnu prezentaciju, to se izvještajem konstatuje i adekvatno vrijednuje prilikom ocjenjivanja Završnog rada na kraju semestra.

Na osnovu prijave i preliminarne prezentacije student može ostvariti do 10 poena.

Faza 3 - Praktično istraživanje - izrada idejnog rješenja

U ovoj fazi se primjenjuju rezultati Faze 2 na konkretnoj temi, tj. studiji slučaja, i to kroz praktičan rad sa mentorom, saradnikom i članovima komisije. Idejno rješenje se sastoji od tekstualnog i grafičkog dijela, i formira se prema sledećem sadržaju:

Tekstualni dio

- Sadržaj rada
- Projektni zadatak / program
- Analiza postojećeg stanja / lokacije
- Tehnički opis
- Obrazloženje koncepta/ideje

Grafički dio

- Analiza zatečene situacije
- Konceptualni plan/ razvoj ideje
- Šira/uža situacija
- Osnove
- Karakteristični presjeci / izgledi
- Karakteristični detalji
- Prostorni prikaz /3d model, maketa
- Prilog po izboru studenta, kojim se dodatno ilustruje određeni aspekt rješenja

Konačni prilozi Završnog rada definišu se u skladu sa specifičnostima konkretnog programskog zadatka, i odobrava ih Mentor.

Student odgovara za tačnost iznesenih podataka, njihovu iterpretaciju, pravilno navođenje izvora i porijekla korištenog materijala.

Konačni materijal završnog rada, koji se pakuje i prezentuje, sadrži sve priloge navedene u Fazi 2 i Fazi 3, objedinjene u jedan dokument.

Faza 3, i time čitav čitav proces završava se javnom odbranom i ocjenom završnog rada, pred Komisjom za ocjenu završnog rada.

Član 4 - MENTORSTVO NA ZAVRŠNOM RADU

Mentor završnog rada može biti predmetni nastavnik u akademskom zvanju / redovni profesor, vanredni profesor ili docent/ iz oblasti iz koje se obrađuje Završni rad.

Mentor je dužan da kontinuirano prati rad kandidata poštujući princip samostalnog rada. U procesu izrade Završnog rada pored mentora učestvuje i saradnik u nastavi angažovan na predmetu iz kojeg se obrađuje Završni rad.

Izuzetno, u slučaju da tema Završnog rada obuhvata dva različita strukovna područja ili poseban stručni problem, za potrebe istraživanja kandidatu je moguće dodijeliti i komentora. Komentora dodjeljuje Komisija za završni rad.

Komentor može biti lice izabrano u akademsko zvanje/ redovni profesor, vanredni profesor ili docent.

Student se tokom izrade završnog rada konsultuje sa članovima Komisije za pregled, kao i sa drugim nastavnicima ili stručnjacima iz prakse, ukoliko se za to ukaže potreba zbog kompleksnosti zadatka.

Mentor može biti angažovan najviše na pet Završnih radova u jednoj studijskoj godini.

Član 5 - OCJENA ZAVRŠNOG RADA

Student predaje konačnu verziju Završnog rada mentoru na pregled u pdf formatu. Mentor je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom u roku od jedne sedmice od dana predaje rada. Student je dužan da postupi prema uputstvima i primjedbama mentora. Student može najviše dva puta mentoru predavati rad u konačnoj verziji na pregled.

Ukoliko mentor ustanovi da Završni rad ne ispunjava uslove za pozitivnu ocjenu, kandidat je u obavezi da, otkloni nedostatke i prijavi Završni rad u sljedećem roku.

Nakon prihvatanja rada od strane mentora, mentor prosleđuje rad u pdf formatu i pismeni Izveštaj o sadržaju rada /po pravlu, ne duži od jedne A4 stranice teksta/ ostalim članovima Komisije za ocjenu Završnog rada. Sastavni dio izveštaja je Izveštaj sa preliminarne prezentacije.

Student u roku od sedam dana podnosi **Prijavu za odbranu Završnog rada (Obrazac 4)** Studentskoj službi i predaje tri primjerka A4 formata ukoričena u tvrde platnene korice, po pravilu, plave boje i jedan primjerak u pdf formatu za biblioteku.

Komisija za Završni rad provjerava autentičnost rada kroz softver za prevenciju plagijata.

Komisija za ocjenu Završnog rada ima rok do zakazane Odbrane da pregleda sve elemente Završnog rada, i interno definiše preliminarne ocjene.

Ako Komisija prilikom pregleda rada ustanovi da rad ima takve nedostatke koji se ne mogu otkloniti, ili u slučaju da je kandidat već tri puta prijavljivao Završni rad na istu temu, donijeće Odluku da se Završni rad ne prihvati i da student mora uzeti novu temu. O svojoj odluci Komisija za ocjenu Završnog rada će obavijestiti Komisiju za Završni rad, najkasnije tri dana po donošenju odluke.

Protiv odluke Komisije u slučajevima iz prethodnog stava, student može podnijeti žalbu u skladu sa Pravilnikom o Osnovnim i Postdiplomskim studijama koji regulišu ovo pitanje.

Član 6 - ODBRANA ZAVRŠNOG RADA

Nakon prihvaćene **Prijave za odbranu Završnog rada**, nadležni referent u studentskoj službi protokoliše prijavu i prosleđuje dokumentaciju o ispunjenosti uslova za zakazivanje odbrane Završnog rada Komisiji za Završni rad.

Studentska služba je obavezna evidentirati datum prijave Završnog rada i provjeriti da li su ispunjeni uslovi za zakazivanje odbrane Završnog rada.

Student stiče pravo da brani Završni rad nakon što ispuni sve uslove predviđene Nastavnim planom i programom studija i preda Završni rad.

Komisija za Završni rad predlaže datum i vrijeme usmene odbrane, sa rokom od najviše 7 dana od datuma *Prijave odbrane završnog rada*.

Odbrana je javna i oglašava se na sajtu i oglasnoj tabli Fakulteta najmanje tri dana ranije. Pri javnom oglašavanju navodi se ime kandidata, tema završnog rada, mentor, sastav Komisije za pregled, ocjenu i odbranu, te vrijeme i mjesto odbrane Završnog rada.

Završni rad se može braniti u redovnim ispitnim rokovima.

Postupak odbrane Završnog rada odvija se prema sljedećem redoslijedu:

1. Predsjednik Komisije obavještava prisutne da je Komisija prihvatila Završni rad i konstatuje ispunjenost uslova za odbranu. Čita kratku biografiju kandidata i pismeni Izveštaj o Završnom radu. Predsjednik komisije vodi tok odbrane.

2. Kandidat izlaže Završni rad.
3. Članovi Komisije postavljaju Kandidatu do tri pitanja.

Nakon završene Odbrane Komisija ocjenjuje usmenu odbranu rada i donosi Zaključnu ocjenu Završnog rada.

Način formiranja Zaključne ocjene: zbir srednje ocjene elemenata Završnog rada /80% od ocjene/ i usmene odbrane rada /20% od ocjene/.

Završni rad može biti ocijenjen sa:

- dovoljan /E/,
- zadovoljava /D/,
- dobar /C/,
- vrlo dobar /B/
- odličan /A/

Ocjena odličan /A/ se donosi jednoglasnom odlukom svih članova Komisije, a ostale većinom glasova članova Komisije.

Komisija nakon odbrane završnog rada, sprovodi Izvještaj o pregledu, ocjeni i odbrani završnog rada i dostavlja ga u Studentsku službu (**Obrazac 5**).

Član 7 - FORMA ZAVRŠNOG RADA

Završni rad se predaje ukoričen u svesku A4 formata, plave boje, tvrdi povez (tri primjerka) i primjerak u elektronskoj formi (CD,USB).

Konačni prilozi Završnog rada definišu se i odobravaju od strane mentora, u skladu sa specifičnostima konkretnog programskog zadatka.

KORICE ZAVRŠNOG RADA

Korice Završnog rada sadrže sljedeći tekst:

Na vrhu: UNIVERZITET CRNE GORE

ARHITEKTONSKI FAKULTET U PODGORICI

Naziv studijskog programa koji je kandidat pohađao

U sredini: Ime i prezime kandidata

Dva reda niže u sredini: NASLOV RADA (velikim, boldovanim slovima)

Red niže: ZAVRŠNI RAD

Pri dnu: mjesto, godina

Na prvoj unutrašnjoj stranici ispisuje se tekst kao na koricama.

Iza prve stranice treba da stoji posebna stranica sa podacima i informacijama o kandidatu, Završnom radu, mentoru, Komisiji i odbrani Završnog rada.

PODACI I INFORMACIJE O KANDIDATU

Ime i prezime:

Datum i mjesto rođenja:

INFORMACIJE O ZAVRŠNOM RADU

Naziv studijskog programa:

Naslov rada:

Fakultet na kojem je rad odbranjen:

UDK, OCJENA I ODBRANA ZAVRŠNOG RADA

Datum predaje Završnog rada:

Datum prihvatanja teme Završnog rada:

Ime i prezime mentora:

Ime i prezime saradnika:

Komisija za pregled, ocjenu i odbranu Završnog rada:

.....
Ime i prezime, zvanje (predsjednik)

.....
potpis

.....
Ime i prezime, zvanje (član)

.....
potpis

.....
Ime i prezime, zvanje (član i mentor)

.....
potpis

Datum odbrane:

Ocjena rada:

Datum promocije:

Poslije stranice sa podacima i Informacijama o kandidatu, Završnom radu, mentoru, Komisiji i odbrani Završnog rada slijedi Sadržaj rada.

SADRŽAJ

NASLOV RADA I APSTRAKT NA MATERNJEM JEZIKU

NASLOV RADA I APSTRAKT NA ENGLJESKOM JEZIKU

Originalni konačni SADRŽAJ rada:

1. Analitičko-teorijsko istraživanje

- Uvod sa osnovnim obrazloženjem teme
- Definisane predmeta istraživanja sa obrazloženim motivima
- Teorijsko obrazloženje pojmova, oblasti i fenomena ključnih za temu rada
- Obrazloženje metodologije istraživanja
- Istraživanje istorijskog i aktuelnog statusa diskursa ili partikularnog problema
- Zaključci, smjernice i primjena na konkretnom zadatku
- Predlog lokacije za izradu Faze 2, sa osnovnim elementima projektnog zadatka
- Popis literature i korištenih izvora

Analitičko-teorijsko istraživanje prikazati na A4 formatu papira.

2. Praktično istraživanje - izrada idejnog rješenja

Tekstualni dio

- Sadržaj idejnog rješenja

- Projektni zadatak / program
- Analiza postojećeg stanja / lokacije
- Tehnički opis
- Obrazloženje koncepta/ideje

Grafički dio

- Analiza zatečene situacije
- Konceptualni plan/ razvoj ideje
- Šira/uža situacija
- Osnove
- Presjeci / izgledi
- Detalji
- Prostorni prikaz /3d model, maketa
- Prilog po izboru studenta, kojim se dodatno ilustruje određeni aspekt rješenja

Na kraju rada student prilaže kratku biografiju i Izjavu o autorstvu.

Praktično istraživanje prezentovati na A3 formatu papira i sklopiti integrisano sa Analitičko-teorijskim istraživanjem u svesku A4

Član 8 - ZAVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE

Izmjene i dopune ovog Protokola vrše se po istom postupku propisanom za njegovo donošenje.

Ovaj Protokol stupa na snagu danom donošenja.

Podgorica, februar 2021.

Tematske/programske oblasti i imena mentora po oblastima

** obavezno je zaokružiti dvije potencijalne tematske/programske oblasti istraživanja i po jednog mentora za svaku.*

○ Arhitektonsko-urbanističko projektovanje

Mentori

- Prof.dr Rifat Alihodžić, arhitekta
- Prof.dr Veljko Radulović, arhitekta
- Prof.dr Slavica Stamatović Vučković, arhitekta
- Doc.dr Dragan Komatina, arhitekta

○ Urbanističko-arhitektonsko projektovanje

- Prof.dr Svetislav G. Popović, arhitekta
- Prof.dr Svetlana K.Perović, arhitekta
- Doc.dr Vladimir Bojković, arhitekta

○ Rekonstrukcija i revitalizacija graditeljskog nasljeđa

- Prof.dr Ilija Lalošević, arhitekta

○ Energetski i ekološki aspektovano projektovanje

- Prof.dr Dušan Vuksanović, arhitekta

Prezime i ime
studenta, broj
indeksa :

Potpis studenta:

Studijski program: _____

Prezime i ime
studenta, broj
indeksa:

Potpis studenta:

Studijski program: _____

Podgorica, _____

(Datum)

PRIJAVA TEME ZAVRŠNOG RADA

Tema završnog rada:

(Tema mora biti aktuelna, problemski definisana, da odražava cilj i predmet istraživanja).

Obrazloženje naziva rada i predmeta istraživanja (do 2000 karakteta).

Motiv i cilj istraživanja (do 2000 karakteta).

(Koncizno, definisati razloge, svrhu i glavne ciljeve teorijskog i praktičnog istraživanja).

Pregled dosadašnjih teorijskih i praktičnih istraživanja (do 3000 karaktera).

Metode koje će biti primijenjene i istraživačka pitanja(do 2000 karakteta).

Očekivani rezultati Završnog rada

(Ukazati na praktičnu primjenu rezultata istraživanja. Sažeto navesti očekivani doprinos rada u odnosu na dosadašnju praksu).

Sadržaj Završnog rada po poglavljima (preliminarno)

-

Literatura

-

Saglasnost predloženog menotra na temu završnog rada

Ime i prezime mentora, zvanje: _____

Potpis kojim se mentor saglašava sa sadržajem prijave _____

Podgrica, _____

(Datum)

Obrazac 3

IZVJEŠTAJ SA PRELIMINARNE PREZENTACIJE ZAVRŠNOG RADA - FAZA 2

Prezime i ime:

Broj indeksa:

Studijski program: _____

Predlog teme završnog rada: _____

Odobreni mentor: _____

Komisija za pregled, ocjenu i odbranu Završnog rada:

_____predsjednik

potpis: _____

_____ član

potpis: _____

_____član

potpis: _____

_____član

potpis: _____

Nalaz i sugestije komisije

[illegible]

Podogrica, _____

(Datum)

Obrazac 4

PRIJAVA ZA ODBRANU ZAVRŠNOG RADA

Ovim dokumentom se verifikuje prijava Završnog rada koju student dostavlja Studentskoj službi uz štampane i elektronske primjerke rada, a ista se prosledjuje Komisiji za Završni rad.

Prezime i ime:

Broj indeksa:

Ulica

Tel:

Grad:

e-mail:

Studijski program:

Potpis studenta:

Izjava studenta :

Rad je predat u skladu sa svim elementima i procedurom propisanim Protokolom o Završnom radu.

Saglasnost predloženog menotra na Prijavu za odbranu Završnog rada

Ime i prezime mentora, zvanje: _____

Ime i prezime saradnika, zvanje: _____

Potpis kojim se mentor saglašava sa sadržajem Završnog rada _____

Podgrica, _____

(Datum)

IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE ZAVRŠNOG RADA - FAZA 3

Prezime i ime:

Broj indeksa:

Studijski program: _____

Tema završnog rada: _____

Mentor: _____ Saradnik: _____

Nalaz komisije

[illegible]

Struktura završnog rada	Broj bodova - maksimalno	Broj dodjeljenih bodova
Analitičko-teorijsko istraživanje	20	
Praktično istraživanje	60	
Program, lokacija i koncept	10	
Urbanističko rješenje	10	
Arhitektonsko oblikovanje	10	
Funkcionalna organizacija	10	
Energetska efikasnost i materijalizacija	10	
Grafička prezentacija	10	
Prijava rada i preliminarne odbrana /5+5	10	
Završna odbrana rada 10	10	
Ukupno bodova	100	
KONAČNA OCJENA ZAVRŠNOG RADA /A,B,C,D,E		

Napomena: kriterijumi za ocjenu praktičnog istraživanja mogu biti i drugačiji u zavisnosti od programske oblasti, teme i karaktera samog rada.

Komisija za pregled, ocjenu i odbranu Završnog rada:

_____, predsjednik

potpis: _____

član

potpis: _____

član

potpis:

član

potpis:

Podogrica, _____

IZJAVA O AUTORSTVU

Ovim dokumentom student potvrđuje autentičnost Završnog rada.

Prezime i ime: _____

Broj indeksa: _____

Ulica _____

Tel: _____

Grad: _____

e-mail: _____

Studijski program: _____

Na osnovu člana 22. Zakona o akademskom integritetu

IZJAVLJUJEM

Pod puno, krivičnom i materijalnom odgovornošću da je Završni rad pod nazivom:

rezultat mog sopstvenog rada i da predstavlja moje originalno djelo.

Potpis studenta: _____

Podgrica, _____

(Datum)